

**УДК 75. 04**

**Живопис в умовах воєнного часу. Як змінилося мистецтво під час війни – колористика, тенденції, сюжет.**

***Прокопович Т. А.***

*Кандидат психологічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва  
Волинський національний університет імені Лесі Українки\  
м. Луцьк Україна*

***Галькун Т.Д.***

*Народний художник, професор кафедри образотворчого мистецтва  
Волинський національний університет імені Лесі Українки\  
м. Луцьк Україна*

Повномасштабне вторгнення Російської федерації на територію України вплинуло не лише на життя людей, а і на творчі течії. Водночас історія демонструє, що навіть за таких обставин ніколи не зупинявся творчий потік. Безліч міжнародних інституцій, артрезиденцій, культурних фондів, приватних галерей сьогодні готові прийти на підтримку українських митців. На цьогорічному Венеціанському бієнале були представлені роботи українських митців, проте не відкрився павільйон Росії [4].

Всесвітньо відомі митці додають у свої роботи жовто-блакитні кольори. Жовтий, блакитний та червоний – ці кольори стали переважати у роботах художників. Також проглядається збільшення кількості вирішення картин в ахроматичній гамі де переважають відтінки сірого та підкреслена драматичність чорним.

У сюжетній лінії все частіше зустрічаються жінки, діти і тварини, силуети найбільш зруйнованих міст [3]. Це пов'язано з тим, що митці створюють те, про що болить. До постерів та плакатів добавляються різноманітні написи та актуальні на цей час гасла та слогани [2]. Сюжет картин формується на основі пережитих, побачених чи бажаних подій, негативного ставлення до агресора, або ж навпаки – поваги, шанування своїх героїв.

У зображенні українських військових реалій та жахів війни не залишилась осторонь і світова творча спільнота. Митці світового рівня, найбагатші люди серед митців, такі як Марина Аврамович, Дем'ян Хьорст та інші говорять про Екраїну [5].

Мистецтво має таку своєрідну функцію катрису – перетворенню психічної енергії в творчу, відбувається очищення через сльози і творчість. З психологічної точки зору мистецтво дозволяє пережити та відпустити біль, це як терапія, як інструмент який допомагає почати жити сьогодні, не відкладаючи на потім, до перемоги.

Через живопис, арт, мистецтво сучасні художники виплескують на полотна свій тригер, визначаючи при цьому власні живописні полотна як поле бою на якому вони чинять свій супротив реаліям війни. Адже через мистецтво, а особливо живопис, можна візуально достукатися до найглибших емоцій людини. Буває що словами важко передати певні емоції і події, але коли споглядач бачить картину він відразу розуміє скільки в ній болі і жалю.

Через творчість митець може працювати з думками і почуттями, як позитивного так і негативного характеру. Іноді невербальний засіб виявляється єдиним інструментом, що розкриває й проясняє інтенсивні почуття та емоції. Якраз за допомогою образного зображення індивід має змогу краще розкрити свої емоційні переживання, ніж під час комунікації. Емоційна сфера, як будь яке багатогранне явище, може бути окреслена в різних аспектах. Аналіз досліджень питання художньо обдарованої особистості свідчить, що емоції та емоційна стабільність виступають в якості регулятивних процесів і домінуючих мотивів в її структурі [6].

Сильні потрясіння в житті митці втілюють саме у своїх творах. Так, саме зараз, підчас військових дій в Україні виникає так званий новий пласт культури і мистецтва, що породжує виникнення нових трендів. Набуває розвитку швидке мистецтво, швидкий живопис, арт-діджитал, постери та плакати, мурали на воєнну тематику.

Швидкий живопис в експресивній манері з мінімальною кількістю кольорів виходить в розряд найбільш актуальних зі всіх напрямів і стилів

живопису. Багатошаровий живопис з поетапним лісируваннями наразі не на часі. Не проглядається в актуальності живопису фотографічність і реалізм. Натомість багато символізму, спрощеності, абстрактності, плакатності. Стає актуальним адаптація і переосмислення плакатів Другої світової війни під реалії нашого часу і війну з Росією [4].

В живописі воєнного часу є своя історія, він твориться з концептом, рефлексією, емоціями, з пошуком нових обличь чи зображенням героїв або ж звичайних людей з певними емоціями.

Також, у різний спосіб художники всього світу висловлюють підтримку Україні [7]. Так колаборації робіт українських і німецьких художників, які вирішили висловитися про війну через свою творчість ініціювала галерея Artists Support Ukraine і зробила експозицію в Штутгарті. The Captured House – в Берліні, куди увійшли твори 40 українських художників. З перших днів повномасштабної війни Росії проти України Київська бієнале започаткувала Ініціативу термінової підтримки для українських працівників культури та мистецтва, які опинились у скруті [1]. Весь творчий світ підтримує Україну та українських митців, адже, саме мистецтво є тим тригером, який торкається самої душі і серця, оминаючи будь які бар'єри.

### Література:

1. Emergency support initiative [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://esi.kyivbiennial.org/en#donate-en>. (дата звернення 24.05.2022).
2. Дядюк К. Загарбники мають померти: реакція художників та ілюстраторів з Вінниці на російсько-українську війну [Електронний ресурс] / Катерина Дядюк // Вежа. Вінницький інформаційний портал. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://vezha.ua/zagarbnyky-mayut-pomerty-reaktsiya-hudozhnykiv-ta-ilyustratoriv-z-vinnytsi-na-rosijsko-ukrayinsku-vijnu/>
3. Дядюк К. Навіть у Смерті є серце: російсько-українська війна у роботах художників та ілюстраторів з Вінниці. Частина 2 [Електронний ресурс] / Катерина Дядюк // Вежа. Вінницький інформаційний портал. – 2022. –

Режим доступу до ресурсу: <https://vezha.ua/navit-u-smerti-ye-sertse-rosijsko-ukrayinska-vijna-u-robotah-hudozhnykiv-ta-ilyustratoriv-z-vinnytsi-chastyna-2/>

4. Котубей О. Never Again Gallery: Українські художники переосмислили плакати часів Другої світової війни [Електронний ресурс] / Олеся Котубей // Суспільне Культура. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://suspilne.media/225197-never-again-gallery-ukrainski-hudozniki-pereosmislili-plakati-casiv-drugoi-svitovoi-vijni/>.
5. Мистецтво може сказати світу те, що по іншому не поширити: Президент України Володимир Зеленський звернувся до учасників Венеційської бієнале 2022 на відкритті виставки «Це Україна: захищаючи свободу» [Електронний ресурс] // Фонд Віктора Пінчука. Новини. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://pinchukfund.org/ua/news/26556/>.
6. Прокопович Т. Емоційна стабільність як умова прояву соціальної адаптованості художньо обдарованої особистості : дис. канд. псих. наук : 19.00.1 / Прокопович Тетяна – Луцьк, 2015. – 208 с.
7. Художня галерея Art-gallery МИТЕЦЬ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://mytets.com/>